

Silkeborg Lærereforening

Hostrupgade 39.3 . 8600 Silkeborg

19. november 2015

Høringssvar fra Silkeborg Lærereforening i forbindelse med Silkeborg Kommunes høring om skolestrategi.

Silkeborg Lærereforening fremsender hermed sine kommentarer til Skolestrategien, som Silkeborg Byråd har fremlagt.

Silkeborg Lærereforening har den opfattelse, at det udsendte forslag til skolestrategi, hvor det forslås at lukke kommunens 27 folkeskoler og oprette 9 nye såkaldte skolefællesskaber, ikke harmonerer med kommunens intentioner om at optimere alle børns læring og trivsel.

For Silkeborg Lærereforening er der tale om en misforståelse, hvis man tror, at man med en mulig reduktion i omkostningerne og ved ændringer i strukturen og indførelse af nye metoder kan øge kvaliteten af børnenes læring. Børns læring er en langt mere kompleks og kulturel proces, som først og fremmest fordrer tid og kvalitet i barnets hverdag.

Hvis Silkeborg Kommune vil forsætte sin valgte strategiplan – må kravet være, at man i oplægget fremlægger dokumentation for, at de tiltag man vil gennemføre, understøtter hver enkelt elevs mulighed for at opnå en viden, der muliggør en opfyldelse af elevens læringsmål.

Hvis politikerne i Silkeborg Kommune ikke kan fremlægge en overbevisende dokumentation for sine valg, så burde de fjerne intentionen om kvalitetsudvikling og sige det, de mener: ”Silkeborg Kommune har ikke længere råd til at fastholde et skolevæsen på nuværende økonomisk niveau, og det vil betyde et fald i kvaliteten af det undervisningstilbud, børnene får i hverdagen. Konsekvensen af dette vil være, at der vil være forskel på hvert enkelt barns mulighed for at opfylde sine læringsmål.”

Silkeborg Lærereforening finder på mange planer det fremlagte forslag problematisk.

I forhold til robuste klasser:

Begrundelsen for valget af en ny skolestruktur er i vid udstrækning, at der er behov for robuste klasser. Robuste klasser, der sikrer, at Silkeborg Kommunes skolevæsen i fremtiden kan drives på det, der kaldes et realistisk økonomisk niveau.

Silkeborg Lærereforening mener, at der i fremtidens Silkeborg Kommune skal være robuste **skoler**.

Nedlæggelsen af de 27 skoler og oprettelsen af de 9 skolefællesskaber er ikke løsningen. For det fremlagte forslag skaber ikke robuste skoler.

De ni skolefællesskaber giver ikke en tydelig tegning af én skole. Hvordan skal man lede en skole efter tydelige mål, når skolefællesskabet samtidig skal bevare de gamle skolers traditioner og kulturer? Hvad er det for en skole, læreren skal undervise på næste år, og hvad er det for en skolekultur, læreren skal indgå i? Hvad er det for en skole forældrene tilmelder deres barn, og hvor skal barnet egentlig gå i skole?

Spørgsmålene kan ikke besvares med det forslag til en ny skolestruktur byrådet har sendt til høring. Til gengæld skaber forslaget usikkerhed og en utydelighed omkring fremtidens skole i Silkeborg Kommune. En usikkerhed der kan forplante sig til eleverne, der i modsætning til usikkerhed har brug for en tryk og velorganiseret dagligdag med et godt læringsklima.

Silkeborg Lærerforening mener, at der er behov for robuste skoler, hvis et forslag skal være et seriøst bud på fremtidens skole.

En robust skole ledes af en skoleleder, der kan sætte tydelige mål for skolen, en leder, der er tæt på, og som er i stand til at skabe ejerskab til målene og missionen blandt medarbejderne samt skabe engagement til skolens opgave og ide blandt elever og forældre.

På en robust skole er lærerne hele tiden optaget af at øge elevernes faglige præstationer og optaget af, at eleverne gør fremskridt. Læreren interesserer sig for skolens pædagogiske udvikling, læreren sætter pris på at deltage i skolens aktiviteter og føler ejerskab for de ting, der sker på skolen. Men hvis det ikke er tydeligt for læreren, hvad skolen er, og hvad målene for skolen er, hvordan skal læreren så kunne sætte pris på og føle ejerskab for skolens aktiviteter? Silkeborg Lærerforening ser ikke en robust skole for sig, når læreren mere bekymrer sig om, hvor han skal undervise næste år.

En robust skole bakkes op af ledere, lærere, forældre og elever, der har et personligt forhold til skolen. Alle bør have opfattelsen af, at dette er min skole. En tydelig skolekultur præget af tydelige normer og værdier, der gør, at eleverne kan lide at gå i skole, arbejde, engagerer sig og føler sig trygge.

Dette bakkes op af både erfaring og forskning(Clearinghouse). På Bornholm har man efter 7 år med skolefællesskaber valgt at nedlægge skolefællesskaberne for igen at oprette skoler. Erfaringen har bl.a. været at det har været overordentligt svært at fastholde forældrenes engagement og medejerskab til skolefællesskaberne.

Skolefællesskaber er ikke tydelige og genkendelige skoler, og de vil derfor heller ikke være robuste skoler.

I forhold til skolens ledelse.

Det er Silkeborg Lærerforenings opfattelse, at god ledelse er en af de mest afgørende forudsætninger for en positiv udvikling af skolen.

Skoleledelse skal ikke bevæge sig i retning af strammere administrativ styring, men skal gå i en mere pædagogisk retning med stærkere ledelsesfokus på det, der sker i undervisningen.

Skoleledelse skal bygge på tydelige værdier og i langt højere grad forholde sig til det, der foregår i undervisningen. Det betyder, at skolelederne er i så tilstrækkelig nær og nærværende kontakt med lærerne i undervisningssituationen, at skolelederen reelt set kan fungere som leder og sparringspartner med hensyn til at udvikle lærernes pædagogiske, didaktiske samt faglige grundlag og værktøjskasse.

For lærerne handler det om at vide, hvor de har lederen, at forstå beslutningerne og kende rammerne, de arbejder inden for.

For lærerne handler det om tydelig ledelse og en ledelse, der kender hverdagen godt nok til at vurdere de opgaver, der skal løses og til at sikre, at tingene føres ud i livet.

Ved at etablere en samlet overordnet ledelse for flere undervisningssteder, herunder skoler, der har undervisning på flere matrikler, vil den øverste leder ikke have de fornødne muligheder for at være tæt på de pædagogiske processer i undervisningen. Høringsforslaget lægger op til, at den øverste leder støttes af en daglig leder på de forskellige matrikler, for at kunne være tæt på de pædagogiske processer på matriklerne. Men hvor ligger ledelseskompetencen, når det gælder de pædagogiske og økonomiske beslutninger? Strander afgørelsen af vigtige overvejelser ikke hurtigt og sander organisationen ikke hurtigt til, når den daglige leder først skal orientere og spørge sin øverste leder, der derefter først skal konsultere sin administrative leder, der måske sidder på en tredje matrikel, før en beslutning om en pædagogisk problemstilling, der kræver ekstra ressourcer kan træffes?

Risikoen ved denne organisatoriske opbygning af skolestrukturen er, at samme ledelsesopgave skal løftes af flere ledere, hvilket gør, at omkostningerne til ledelse hurtigt vil stige, modsat i dag, hvor en lærer har muligheden for at gå til den leder, der er på matriklen, der erfaringsmæssigt kan træffe beslutningen.

Derfor anbefaler Silkeborg Lærerforening, at Silkeborg Kommune i sin fremtidige strategi satser på selvstændige skoler, med selvstændig ledelse og skolebestyrelse.

Distriktsledelse og fælles skoleledelse vil i de fleste tilfælde ”kun” være et yderligere administrativt led mellem skolen og den kommunale forvaltning.

I forhold til lærere der skal undervise på flere matrikler.

Silkeborg Kommune ønsker med forslaget til ny skolestruktur, at lærere, der i dag er ansat på en skole, i fremtiden skal kunne fungere på flere undervisningssteder. Når fem af Silkeborg Kommunes nuværende skoler i fremtiden skal fungere i samme skolefællesskab, så vil en lærer, der er faglig dygtig til tysk, skulle kunne undervise i tysk på alle fem matrikler i skolefællesskabet.

”Matrikellæreren” skal både øge effektiviteten og den faglige kvalitet samtidig. Den dygtige tysklærer skal mødes med andre matrikellærere med tysk som ekspertise og på denne måde opbygge en stærkere faglighed, når det gælder faget tysk.

Problemet er, at de sidste års massive fokus på faglighed i den danske folkeskole knytter sig til den enkelte lærers faglighed inden for fagene som f.eks. tysk, og at man med dette fokus dermed glemmer forskningsresultaterne, at det ikke er nok, at en lærer er faglig dygtig!

Forskningen viser, at lærerens relations-kompetence har en meget stor betydning, ikke ”bare” for elevernes almindelige ve og vel, men også for deres faglige resultater. Relations-kompetence indebærer, at læreren kan knytte bånd til den enkelte elev. At læreren udstråler og besidder varme, respekt, tillid og empati. At læreren kan sætte sig ud over sig selv og aflæse elevens signaler. Lærere, der formår dette og kan indgå i relationer med elever på en ligeværdig og god måde, opnår langt bedre indlæringsresultater.(Clearinghouse)

Pointen er, at hvis Silkeborg Kommune opfinder ”matrikellæreren”, der rejser rundt med sin ekspertise, så overser man, at for at en lærer kan opnå stærke resultater i skolen, så er fokus på faglig ekspertise ikke nok.

Den velkvalificerede lærer er nødt til at opbygge tætte og nære relationer til sine elever for at opnå gode resultater, og det vil derfor være i modstrid med både forskningsresultater og lærererfaring, at lærere i en ny skolestruktur skal rejse rundt til forskellige matrikler for effektivt at udnytte kun en del af en lærers faglighed.

I forhold til tilslutning til folkeskolen.

Den danske skoletradition bygger på folkeskolen, som skolen for alle. En skole hvor ligeværd og respekt for forskellighed er det grundlæggende princip. Et princip der sætter fokus på rummelighed og inklusion, hvor elever med forskellige baggrunde mødes i forpligtende og brobyggende fællesskaber. Folkeskolen giver eleverne et kulturelt og demokratisk grundlag, og den medvirker til at fastholde et forpligtende fællesskab, der skaber mulighed for at den enkelte elev udvikles alsidigt, personligt og fagligt. Den danske folkeskole er en væsentlig forudsætning for fundamentet for fællesskabet og demokratiet i et mangfoldigt samfund i konstant forandring.

Forslaget til ny skolestruktur bygger på samme grundlag, og ved møder på skoler i høringsfasen, er det som argumentation for skolefællesskaberne nævnt, at fastholdelsen af matrikler i lokalområderne skal medvirke til at undgå nye friskoler i lokalområderne, da den lokale folkeskole stadig findes her.

Erfaringer fra skolefællesskaber på Bornholm viser, at dette mål ikke nås af denne vej. På Bornholm var målet at undgå nye friskoler det samme. I de år hvor skolefællesskaberne har eksisteret, har resultatet omvendt været, at antallet af elever i private friskoler er steget kraftigt, samtidig med at forældrenes engagement og ejerskab til skolerne er faldet. I dag går 31 % af børnene på Bornholm i privat skole.

Silkeborg lærerforening ser det som afgørende at vælge en skolestruktur, som forældrene og eleverne bakker op om.

I forhold til den økonomiske gevinst ved skolefællesskaber.

Grundlæggende går hele byrådets fremlagte høringsforslag ud på at skabe robuste klasser ved at øge klassekvotienten. Jo flere elever i klasserne des bedre robusthed.

Den eneste måde, at gøre det på, er at samle elever fra flere skoler, og danne klasser på tværs af skolerne.

Hvis man skræller alle de pædagogiske udfordringer væk fra forslaget og udelukkende fokuserer på de økonomiske problemstillinger, ville det i sig selv give anledning til usikkerhed om de økonomiske mål i høringsforslaget vil være opnåelige.

Eksempelvis vil det, at flytte hele klasser/grupper af elever i stedet for at flytte enkelte elever rundt mellem matriklerne ikke give et lige så stort provenu som kalkuleret.

Er grundtanken med de nye skolefællesskaber, at alle børn i hele kommunen skal koste det samme, eller er en skævdeling af økonomien i forhold til klasser med lave klassekvotienter nu et ansvar, man har delegeret til de enkelte skolefællesskaber? Vi mener, at den økonomiske skævdeling stadig vil være en konsekvens af forslaget, når enkelt- elever ikke flyttes for at optimere klasserne.

De forventninger, der er til at hæve klassekvotienterne som høringsforslaget lægger op til, er på mange skoler allerede sket, hvilket betyder endnu en usikkerhed i forhold til den forventede effektivisering.

Ideen om at betragte klasser i skolefællesskabet som en årgang vil give flere samarbejdskonstellationer mellem de ansatte, og vil øge behovet for samarbejde på tværs af matriklerne og dermed koste ekstra resurser. Ligesom indførelsen af et ekstra ledelseslag vil medføre ekstra omkostninger.

Afsluttende bemærkninger.

Kunne man forestille sig, at det fremlagte forslag havde vundet gehør, og var blevet fremlagt, hvis den fremtidige økonomiske situation i Silkeborg Kommunes skolevæsen ikke havde været under pres?

Højest sandsynligt ikke, og derfor er et af problemerne med forslaget, at det er meget usikkert, hvad man sparer ved at gennemfører det og hvor store ekstra omkostninger forslaget medfører.

Der er i det fremlagte høringsforslag mange problemstillinger, som Silkeborg Byråd ikke har givet svar på. Forslaget lægger op til, at Silkeborg Kommunale skolevæsen på næsten alle områder skal forandres. Forandringer, der kommer lige oven i en periode med implementering af en

folkeskolereform, der endnu ikke er på plads og stadig skaber en del usikkerhed. Forandringer, der kommer lige oven i en anden måde at strukturere og tilrettelægge lærernes arbejde.

En væsentlig svaghed ved hele forslaget er, at det kun i meget ringe grad giver nogle bud på, hvordan det skal udmøntes og hvordan en hverdag i folkeskolen i Silkeborg kommer til at se ud.

Det er Silkeborg Lærerforenings opfattelse, at Silkeborg Kommune burde fokusere på de områder i kommunen, hvor der er væsentlige problemstillinger i forhold til elevtal og klassestørrelser, frem for at kaste samtlige skoler ud i en opslidende og demoraliserende kamp om en skolestruktur, som forældre, elever og ansatte ikke føler ejerskab til.

Skulle det komme dertil, så er Silkeborg Lærerforening ikke principielt imod at nedlægge skoler. Skoler skal være af en sådan størrelse, at de kan tilbyde både elever og lærere en faglig og pædagogisk udfordring, der sikrer kvaliteten i undervisningstilbuddet. Det kan alle skoler i Silkeborg endnu.

Men det kræver, at Silkeborg Kommune også fremadrettet prioriterer skoler i lokalområderne.

Det kræver, at Silkeborg Kommune i det hele taget prioriterer folkeskolen, og ikke bliver ved med at tro, at man kan få mere for mindre.

Med venlig hilsen

Johnny Specht